

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrť leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrť leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje širke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Contrada della croce 288, poleg preture, kjer se nahaja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Dolcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri urednistvu.

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Našim p. n. gg. naročnikom!

S 1. julijem se začne novo četrletje oziroma pololetje; vsled česar prijazno vabimo vse naročnike, katerim naročnina izteka, da jo precej ponove.

Tiste gospode pa, ki nočejo „Soče“ več prejemati, prosimo, da nam prvo številko v novem polletju „retour“ pošljejo z napisom, da odstopijo ker drugače jih bomo smatrali za naročnike.

One č. g. naročnike, ki so zaostali z naročnino za pretekli čas, prosimo, da nam pošljejo dotične zneske, kakor hitro mogoče. — Vsakemu naročniku, ki je kaj dolžan, smo zapisali dotičen znesek na nadpis ker je mogoče, da kedo ne vé, do kdaj je plačal. — Naposled se priporočamo svojim prijateljem, da nas po mogočnosti podpirajo in naš list še bolj razširijo. Cena listu je zaznamovana na čelu.

Uredn. „Soče.“

Našemu duhovstvu.

Nemogoče je dokazati, kaj se v najnovjših časih snuje v vladnih krogih, a zdi se, da je vlada začela iskati zaveznikov, ker se ne vidi dovolj močno izvršiti svoje namene, k čemur jej je centralizem le bogateše sredstvo. Naj močnejši zaveznik se jej je vidlo duhovstvo in prvi tipljeji z njim se jej je zdel vgodno znamenje, kajti ponudba onih škarijotovih 500 tisoč goldinarjev se nij zaničljivo zavrnila, kakor bi bilo treba. Govori se in slišijo se glasovi, da se je znani centralist kardinal Rauscher pogodil z ministerstvom proti obljubi, da opusti vlada namenjeno preganjanje katoliških naprav, začeto s podiranjem koncordata in opeljivo novejši konfesionalni postav. Rauscher-jev sklep so menja prevzeli tudi drugi škofje z nalogo, obračati Vas, naše niže duhovstvo, in po Vas naše ljudstvo k delu za

centralizem in njegov Reichsrath. Ali so višim duhovnom na strani še drugi, merodajni elementi med našim ljudstvom, bomo vidili; mi tega ne verjamemo, ker človek, če tudi v zadregah, nijma navade uničiti kakor škorpion samega sebe, prejšnja svoja dela in zasluženost čast.

Vprašanje, ki zna v kratkem priti pod preiskovalen nož časnikaštva, nij dogmatično, ampak praktično, zato smemo in hočemo o njem govoriti z Vami kot prijatelji s prijatelji; pri tem je treba, da gledamo krog sebe, in spoznalši sedajni naš stan, uganemo, kaj se ima izvaliti iz jajca, katero podložijo Vam, da ga ogrevate, gojite in izležete.

Od kar je bila Avstrija preustrojena na ustavni podlagi z diplomom od 20. oktobra 1860, ste se v njej pokazali dve nasprotni stranki: centralistično-nemška, ki je z ustavo v roki dobila tudi vajeto državnine, in federalistično-narodna, katera nij imela druge vezi, ko nago neplodno opozicijo, koja je bila numerično močnejša od prve, a je uže za časa namerjene razdelitve Avstrije na dvoje bila razkosana in je poskušala malo po dunajskem kongresu Slovanov nezvestobo Poljakov, o času Hohenwartovem prebojazljivo poštenost svoje stranke.

Centralistična stranka je, kakor rečeno, dobila svojo veljavo uže z rojstvom ustave: ona ima svojo moč v Nemcih, katerim na dobro je bil sestavljen volilni red, ki ga je ona vzdržala in ga še vedno zlorabi. Zraven tega podpira centraliste, t. j. Nemce, še druga moč, ki bi se od te strani imenovala okrutna in nepostavna na Angleškem, ki pa nosi pri nas nedotakljiv in neimenljiv nimbus. Ta stranka se je zlegla in mogočna postala za časa absolutizma in je tedaj dedšina iz onih nečasnih časov, ko so posamezne dežele zgubile pravo dovoljevanje davke in vojake. Naše davščine, ki smo jih plačevali, a jih nijmo mogli od države nazaj zaslužiti, so bile rabljene in se še rabijo v prid nemških centralistov, kajti v nemških deželah so nedaleč vsak sebi univerze v Beču, Gradcu in Inšpruku, ko nijmajo majne dežele n. pr. na jugu v širokem krogu niti ne pravoslovnih akademij; v nemških deželah se na državne stroške spet zidajo drage, nove, in opuščajo še rabljive stare poslopja za više šole, ko moramo mi, sami brez univerz, pošiljati v nemške kraje se svojimi sinovi

njim potrebni denar; v nemških deželah so se zidale goste srednje in ljudske šole za državne, t. j. tudi za naše novce, a mi jih moramo zidati na svoje stroške; sto drugih, tudi od nas vzdržanih zavodov je podpiralo in podpira nemško znanost in blagostanje, pa nemške delalce dlanu in duha; c. k. politično, sodnijske in vojaške viši gosposke dajajo dobičke le Nemcem in celó, kar je neobhodno potrebno ob straneh države, se vleče med nemško ljudstvo, kakor general-komando v Gradcu. Tukaj je šibko narisana narodno-gospodarska, t. j. praktična stran centralizma. — V državno-pravnem obziru je ta stranka odobrila fait accompli Beustov gledé razdelitve Avstrije na dvoje, je s tako zvanimi postavami od 21. decembra 1867, katerih sama ne spoštuje, po svoje vrodila pravice dežel, katerim je deloma uničila in hoče do konca podkopati avtonomijo na korist centralističnemu državnemu zboru; gledé narodnih upravljanj se vede nepravilno in razžaljivo, a proti katoliški cerkvi je pokazala, da več želi ko more, in je rabila vse znane jej sredstva, da spravi med avstrijsko ljudstvo nemške nazore, katerim je največji protektor pruska država. Skrit namen centralistov v Avstriji je sledeč: V veliki Nemčiji, v katero naj se spravijo avstrijske dežele vsaj takraj Litave, ima po Bismark-ovih načelih biti nemštvu prikladen protestantizem, kot državna vera; ker pa je Avstrija katoliška in za Prusko kot taka neprebavljiva, treba, da se katoličanstvu podsečejo korenine in na to delajo nemški centralisti.

Federalistov je v Avstriji po številu več ko centralistov; med federaliste nij prištevamo Poljakov, ki nijso niti centralisti niti federalisti, ampak najgrši separatisti, ki za svoj dobiček pakirajo z vsako stranko in jo izdajo, in ki so pokorni vsaki vladi, če jim pokaže zobé. Ta stranka se rekrutira iz slovanskih dežel in iz Tirolskega, ter je med svoje štela tudi gornje Avstrijsko in Solnograško; ona nij tako kompaktna, ko so centralisti, a veže jo avstrijski patriotizem, opozicija proti prvi stranki in njenemu centralizovanju, pa ljubezen do lastnih dežel, katerih gospodarskim interesom je centralizem škodljiv, in gorko čutje za svoj jezik in svoje navade. Hudo obnašanje te nasprotne stranke v verskih zadevah, je dalo spoznati tudi nenarodnemu višemu duhovstvu častno

LISTEK.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 22. jun. 1872.

Naj bo stvar še tako priljubljena, kratkočasna, zabavljiva in zanimiva, postane vendar s časom zoperna, dolgočasna in sitna: človek se je popolnoma naveličal. Predstava v gledišči, bodisi šalo-, žalo-ali spevo-gre nas le toliko časa zanima, dokler nij predolga, prekorači pa dejanje navadni čas, potem peša vedno bolj in bolj naša pozornost, občinstvo je nevoljno, celó razsajalno in komaj čaka rešitve na konca. Tako je na deskah, ki svet pomenijo in ravno tako je tudi v našem parlamentu pred škotskimi vrati.

Zagrinjalo našega parlamenta se je uže o božičih lanskega leta vzdignilo, dejanje se je vršilo v najlepšem redu, opozicija in intriga je bila preslaba in prepohlevna, da bi zamogla kaj ovirati in vse, posebno ustavoverci, je čakalo na mogočen in veličasten konec, ki bi bil vreden pompoznega, nadpolnega začetka. A glej, čisto majhna stvar, kateri ne bi človek nikedar nič

historično imenitnega pripisoval, je kriva, da se je dejanje našega parlamenta brez posebnega uspeha in učinka čez odmerjeni čas vlečlo in da je tako vsa drama svojo veljavo, ali vsaj ves efekt izgubila. Kedo bi bil pač kedaj mislil, da zamore na naš parlament tudi štirinogata stvar svoj mogočen upliv razstezati? In vendar je taka. Ko je bilo namreč v odseku najhujše pogovarjanje in posvetovanje o novi brambovski postavi, zbolil ubogemu Tintju rogata krava. Tinti, kteremu je bilo veliko več na kravi, nego na ministerskem predlogu ležeče, zapusti Dunaj in gre na gornje Avstrijsko k bolnici. Odsekovci so sklepali, a ker je bil sklep ministerstvu neugoden, nij bil veljaven in čakali so na Tintja, dokler nij prišel, kajti na njega je smela vlada rajtati. Tako se je parlamentarno dejanje zaradi ene krave za tri dni podaljšalo, če ne več. Čudno je, da naši praktični židje ne prodajajo uže slik za naš parlament osodepolne krave, kakor so one, ki je Cichago zažgala.

Naš državni zbor podaja večkrat, posebno poslušalcem na galeriji, povod interesantnim studijam.

Začetek seje je vselej napoveden na 11. uro. Ob pol dvanajstih se uže na koridorju prikaže marsikteri poslanec, kateremu strežnji takoj klo-

buk in površno suknjo snamejo, da bi več ne ušel. Kmalu jih je, posebno če je slabo vreme, zbranih kacic petdeset, in predsednik da prvo znamenje h seji. Zvonenje se trikrat ponavlja, poslanci so polagoma pomikajo v zbornico, nekateri pa v buffet. Predsednik pogleda po zbornici, a število poslancev nij zadostno. Zdaj začne pravi lov. Poslanci, kteri se „ordner“, redovci, imenuje, lete na vse strani, in kogar v koridorji ali buffetu dobé, neusmiljeno v zbornico pritirajo. „Prosim Vas,“ se izgovarja napadeni poslanec, „saj nij na enem nič ležeče.“ „Ko bi bi Vi sami bili,“ mu odgovori redovec, „ali tako delajo skoro vsi.“ Najneusmiljenjši redovec, pravijo, je neki Schürer, gorje mu, kedor v njegove kremplje pride.

Naposled zamorejo vendar sklepati, in neutrudljivi predsednik odpre sejo, ki traja navadno do treh. Malo število poslancev se briga zato, kar se posvetuje, mariveč čenčajo mej seboj, se smejo, šalijo in vzdigujo se čisto mehanično, če predsednik glasovanje zahteva. Taki prizori so se kazali posebno zadnje dni. Bile so različne peticije na dnevnem redu. Živa duša nij poslušala, in ko je predsednik dal glasovati, vzdigavalo se je vse od kraja, ne brineči se, zakaj se glasuje. Neki porednež je dejal, da o takih

morajo priznati, da je nižje duhovstvo vneto za svoj narod, da mu zamorejo biti naravni zavezniki le mirno misleči federalisti; z njimi so se od tedaj sklenile in delile vse osebe; tako so bili katoličanski interesi dozdej še zmerom v taboru federalistov, kojih ideja bi bila skoraj zmagala za časa Hohenwarta. Nikoli v posesti postavodajne oblasti, a zmiraj v opoziciji niso mogli federalisti pokazati še svojih organizatoričnih in aktivnih močij; za nje nij še prišel čas, a daleč nij!

Katoličanstvo je dozdej našlo svojo najboljšo podporo v federalizmu, kateri priznava individualno, narodno in vestno svobodo in daje vsaki individualnosti pravico in prilžnost, da se zmore in sme po svoje razvijati. To je dobro spoznalo naše duhovstvo in zaradi tega je dozdej še zmerom stalo na strani federalistov. To pa so spoznali tudi centralisti in ker vidijo v duhovstvu važen političen faktor; zato so poskusili, izneveriti federalizmu višje duhovstvo, ki naj bi se svojim upljiivom na nižje duhovstvo pomagalo uničiti federaliste. Ko bojo enkrat ti uničeni, potem pride čas, da svojim novim zaveznikom zarežijo: vae victis! A duhovščina ima biti centralistom le orožje, katero zavržejo s posmehom preč od sebe, kadar je enkrat porabijo za svoje grde namene. Divjaški ples proti katoličanstvu se pa še le potem začne, kadar se enkrat poravnajo poti za nemški prusizem. Spoznajte Nemštvo, njega sedajni duh in upljiiv v Avstriji in vidili boste, da vam nasproti zija veliki brezen.

Tudi na Goriškem smo vidili in vidimo od daleč, kako se brati duhovska ali katoliška stranka obeh narodnosti s centralistično vladno stranko; naše višje duhovstvo, posebno pa v mestu nij tako narodno, kakor več del duhovščine po deželi, katera ljubi in dobro pozna svoj narod, da ga je treba izpuliti politični zanemarjenosti, ter ga zbuditi k narodnemu in vsakovrstnemu napreku. Zatorej pa smo uže vidili, kako je od sebe pahnila in zaničevala tako duhovstvo, take brate v poslu, ki so postali nezanesljivi v politiki, ker so se bratili z vlado. Zdej se naši vrli duhovščini zopet nastavlja limanice in to od lastne strani; a naša zvesta duhovščina se je uže tudi oglasila in bode zmerom glasneje govorila, da ne prodre glas volkov v jagojetovi koži med naš narod, ki potrebuje edinosti in zdravega napredka, da se reši pogube, katera mu preti.

Naj si bojo sklepi med višjim duhovstvom, kakoršni hočejo, na Vas, nižje duhovstvo, se vali nehvaležno delo in zijajoča nevarnost. Vi živite med ljudstvom, ste njegove krvi in ne dobivate glavnih svojih dohodkov od vlade, kakor deloma višji pastirstvo: Vam gre določiti, ali se sprete z ljudstvom in z njegovimi interesi za zmirom, ali mu ostanete zvesti. Če prekanete dosedajne zaveznike, ti ne bodo še pali, ker je v njih nazorih najzdravejši princip in največa svoboda, ampak obrnili se bodo od roke, ki bi kedaj poskušala ganiti se za izdajstvo; ako bi pa vendar padel federalizem in po njemu tudi naš narod in padel po Vas, s tem si boste postavili potomstvu svarilen spomin v zgodovini. A tega še nij misliti od Vas; zatorej bodite pozorni in pogumoi!

D O P I S I.

V Gorici 26. junija. Državno zborovanj je za nedoločen čas odloženo; treba da se gospodje poslanci maliko razhodijo in prezračijo po večmesečnem sedenju v soparni lesenjači. Tudi na-

dnovih bi naši ustavoverci še česke fundamentalne članke ali pa zedinjeno Slovenijo sprejeli. Poročevalec bi natihoma dotični predlog prebral, predsednik bi dal glasovati in glej, obelem dnevu, bi bila zedinjena Slovenija sprejeta.

Včasih imajo naši poslanci pač neizmerno potrepljivost, da morejo toliko časa sedeti in poslušati. Pickert je predzadnji tveček dve uri govoril in naš ministerski predsednik nij nehal, da nij v svojem mehkem fruteilu zaspal; tako ga je neki govor ganil. Še le kričeči fux iz Moravskega ga je s svojim od urnim glasom iz tega srečnega ministerskega spanja probudil.

Poslanci so stali zadnje dni z eno nogo seže na domačih tleh, glasovali so o vsem brez posebnih debat; še Rechbauer nij maral svojega prepričanja o brambovski postavi zagovarjati. Volile so se naosled še delegacije, v katerih zastopa kraški Črne Istrijane, in zagrinjalo našega parlamentarnega gledišča ali glediščenega parlamenta je palo.

Da, vedno tiheje in tiheje je na tem božjem Dunaji, nobena pikanterija ne prodre več iz zaprtih salonov, gledišča kažjo svoj poletni zaspni obraz borske olenela, dunajska borska šla je na deželo ali v toplice. Vse počiva in jaz položim svojo pero tudi na stran!

ša dva poslanca sta prišla domov: grof Coronini, da zopet prevzame deželno glavarstvo, Črne pa da se oddahne in si zozivljačo teranovo kaplico jezik opere za prihodnjo žejo, kedar bo v delegaciji sopes o soli govoril. Gospod Črne mora biti prav za Dunaj ustvarjen, tega si je že sam svest, ker se vsakrat toliko za državno poslanstvo poriva in ker meni, da mu je dolžnost tam ostati, dasiravno so temu nasproti njegovi volilci in velika večina goriških Slovencev; to priznavajo pa tudi njegovi ustavoverni tovarši, ker ga tudi po zborovi sesiji vselej še v delegaciji pridržujejo. Kedar obveljajo direktne volitve, pošljejo ga gotovo Tominci na Dunaj, dokler se na vse zadnje sam stalno tja preseli. Kdor se v Črni traku in belih rokavicah leliko vsak dan po ministerskih salonih spreha - temu pač nij več v Tomaju prestat!

Predelska železnica je šla za letos rakom zvižgat in tudi zanjprej je preznato malo nade, da jo dobimo. Objubiti je že dosti - a spolniti bi bilo preveč, - to naj si zapomnijo tominsko - bovsko - kanalski zaupničarji. Za vse Goriško, a posebno za naše mesto je to velika, neprecenljiva škoda.

Vendar se zdaj za gotovo sliši, da se bo začela Gorica v kratkem še bolj širiti, nego do zdaj. Neko stavbeno društvo je akupilo tukaj že več hiš v magistratni ulici in za mesnicami in drugih prostorov, kjer misli zidati stanovanjsko poslopja. Prav tako saj je velika potreba stanovanj v Gorici. Že zdaj je veliko tujecev iz vseh strani v Gorici, a koliko bi jih še prišlo in se tu naselilo, ako bi bilo kje stanovati. - Tudi objubljeni velik Hotel pri mestnem vrtu se bode, kakor slišimo, gotovo zidal, in to je dvakrat prav, kajti do zdaj je Gorica v tem oziru velika reva; nij ga hotela še zadostnim komfortom, nij je nobene kopelji, katere v Gorici vendar stokrat nujniši potrebujemo, kakor na pr. v hladnejih mestih Ljubljani, Gradcu in drugod. A za kopelji treba vode, obilo vode in te nijmamo zdaj v Gorici še za piti zadosti. To smo poskušali lani, ko je o času suše pitne vode premanjkavalo in so se morali zaradi tega vsak dan ob 10 uri zvečer mestni vodnjaki zapirati. Sicer nij tolike težave napeljati dobro vodo v Gorico; da bi se le mestni zastop resno in s potrebno energijo te stvari lotil ter s tem v okom prišel tej najnujnejši potrebi, ki je že v resnici sramotna za mesto, koje bi si tako rado prisvojilo naslov klimatičnega zdravstvenega kraja.

Zarad zadnjih mestnih volitev se nij še boj pomiril med tukajšnjima strankama, marveč nadaljuje najstrastnejši kavsanje in ovajanje v listih „Isonzo“ in „Goriziano.“

Vsi stari in novi grehi načelnikov ene in druge stranke se vlačijo na dan; policija in njeni čuvaji in nadčuvaji se pa najbrže skrivaj v pest smejejo, ker pozvedo tako po najlepši in najcenejši poti, česar jim treba za orijentacijo. Namestništvo nij še rešilo prepričnosti zastran ovrženih dveh izvoljencev III. volilne skupščine gg. Streckel-na in bar. Codelli-ja in težko je uganiti, kako je bode rešilo. Do razsodbe nij prav za prav starešinstva v Gorici in važnejši mestni interesi in vprašanja potivajo. -

Iz Bukovice v goriški okolici 24. junija. (Nekaj opazek o pomankanjih šol in njih slabem obiskovanju na deželi; zidanje velikanske opekarnice v Bukovici.)

Naše šolstvo na deželi se nij doseglo al vkljub novim šolskim postavam, ki so za vso Cislahtanjo po enakem kopitu skovane, kar nič zboljšalo. Vsled nove šolske postave ima vsaka dežela svojega dež. šolskega nadzornika, vsako glavarstvo svojega okrajnega, in sleherni učilnica na deželi ima svoje krajno, iz peterih udov obstoječe svetovalstvo. Naš dež. šolski nadzornik ne ume našega jezika; kako hoče tedaj z lastno močjo slovenske šole pospeševati? Pripoveduje se tudi, da se je nekda kot gimnazijalni učitelj clo pred svojimi dijaki izustil, da njina niti narodnosti niti domovine; in takega moža so postavili slovenskim ljudskim šolam za nadzornika! Rad bi slišal, kako bode - ako bo kdaj še slovenskim učenci govoril, ker dosehmaj je le malo šol svojega velikega področja pohoditi blagovolil. Take oskrbnike imamo Slovenci, in potem nas še neomikance, polbarbarje psujejo! Potrebnihi šol povsod še nijmamo, in še te, ki obstoje, se v pomankljivem stanju ter posebno zdaj po letu slabo obiskovane, tako da sem ter tija jih niti polovica vpisanih otrok redno ne obiskuje. Jeli bi bilo temu koliko toliko pomagati, za to naj bi dotične šolske oblasti skrbeli! Pa kaj! krajna šolska svetovalstva so po večini taka, da jim je šolstvo deveta briga in k temu poslu so veščidel nezmožne osebe izvoljene bile, akopram je res, da je za to vnetih in zmožnih mož težko najti; pa saj duhovnike, ako sicer ta posel prevzeti hočejo, naj bi povsod v

krajno svetovalstvo volili, ki vendar več umevajo, kot taki, ki nijso nikdar kake redne šole obiskovali! Naš okrajni nadzornik g. Budal je za šolstvo sposoben in vnet ter tudi obiskuje po postavi učilnice svojega okraja; pa priporočati bi mu hotel, da bi brž ko brž poskrbel učitelje in več kark temu tiče, za kraje, kjer dosehmaj nij še nikoli kake šole bilo. Tako ste dve vasi v goriški okolici, ki nijmajo še nobene šole in sicer fara Vogersko *) s 716 in vikarija Gradišče s 585 dušami. Mar se je po tem čuditi, ako mladina brez omike in nrvnega vedenja vzraste in se med njo uže v zgodnji mladosti razuzdanost širi? Naj temu žalostnemu stanju našega šolstva pomaga, kdor ima oblast in moč za to! K temu pa opazujem tudi, da Slovenci ne potrebujemo takih šol, katerih vstrojenje bi se travnalo po nemško-liberalnem ali brezverskem kopitu, ampak le na podlagi, ktera ne žali verskih čutov našega katoliškega naroda. Tudi pri tem šolskem postavodavanju je centralizem pogubonosn ter vsaka dežela naj bi imela po potrebi in različenosti svojega naroda primerne šole se svojim podučnim materinskim jezikom. Vi-deant consules!

Pretečeno spomlad je neka dunajsko-judovska družba nakupila pri Bukovici mnogo za opeko pripravue zemlje od g. Strekeljina, ki je pri tej kupčiji velikanski dobiček imel. Prodal je neki njivo, ki je njega le pa 150 for. stala, za 700 for. - tako se nam vsaj pripoveduje Opekarnica (fornaž), kakor pravijo goriški okolici) bode res velikanska in po najnovejši iznajbi sezidana. Žgala bode le opeko brez apna in sicer s prmogom (kamnenim ogljem) brez prenehanja do 24.000 kosov na dan. Opeka bode trikrat debelejša nego dosehmaj navadna, kakoršna uže pripravljajo. Tisot-jih bode vkljub veči debelosti cenejši, nego do zdaj. Pripoveduje se tudi, da namerava tista družba s časoma napraviti železničnu tir, po kterem bodo konji opeko do rubijske postaje vozili. Z žalostjo po moram pri tej priliki opaziti, da se večidel le tuje z našimi prirodninami (glej kupce žrešnjarje!) bogate, kakor se bode ravno omenjena tuja judovska družba iz bukovaše gline ali ilovice za opeko bogatila. Svetonarec ali inženir pri zidanju opekarniške tovarne je neki Prus iz Berolina, ki lahko pri tej priliki tudi študira, kako naj bi se v bodoče stavil nemški most čez Slovenijo do Adrije! On ne umeva razun svoje nemščine niti slovenskega niti lasknega jezika, ter kaže le z miganjem rok in obraza, kako naj delajo!

Morda je pred menil, da je nemški jezik res tako dolg, da sega do zadnjega nemškega (take?) mesta Gorice? V Gorici je le ena mala drobtinica iz Nemčije s tem vrženege jezika, ter motijo se zlo vsi Bismarkovci, ako menijo, da je Gorica zato uže nemško mesto na jugozahodni meji Velike Nemčije (!?)

Politični pregled.

19. t. m. so se tedaj razšli naši državni poslanci. Zadnje dni so se reči kaj čudno zasukale; ustavoverna stranka je glasovala proti postavi o pomnoženju kadrov pri deželni branbi, med tem ko je epozicija glasovala za ono postavo, ter s tem podpirala ministerstvo. Čudno je pač postopanje federalistov v državnem zboru; vse kaže, da se Dunaji marsikaj godi za kulisami, kar nij razumljivo nam navadnim umerjočim.

Iz tega bo naš narod razvidil, da imajo prav Čehi, če ne gredo na Dunaj; tudi mi moramo vedno od naših poslancev tirjati, da ostanejo doma, dokler ne bo obnega sporazuma. Predsednik ministerstva je Poljakom na njih interpellacijo odgovoril, da so odborova posvetovanja o tej reči dovršena in da bode Poljake zdaj zadela naloga, vlado in državni zbor prepričati, da je z dovoljenjem nasvetovanih koncesij rešena poljska resolucija. Poljaki so malo zadovoljni s tem odgovorom in bi bili radi nazaj potegnili resolucijo, ker vedó, da jih bo dež. zbor gališki osramotil s tem, da ne sprejme onih koncesij; a ministerstvo tega ne pusti in hoče svojo srečo še naprej skušati. Kaj bode iz vse te mešanice, nij danes še mogoče uganiti; na vsak način ne pridemo po tej poti do ničesar in tudi ministerstvo ne bode vidilo lepih dnevoj gledé vtrjenja naše države.

Vogersko (Lahi pišeje: Vogersca) je 1¹ ure od Gorice oddaljena fara; ime izhaja iz „ogljje“, ker so nekda v starih časih v oni gozdni dolini oglje žgali, kakor ljudje še pripovedujejo; po tem takem bi se morala vas imenovati: Ogljarsko (t. j. vogljarsko selo.) - Pie.

Zadnji čin drž. zbora bile so volitve v delegacije. Izmed voljenih delegatov imenujemo sledeče: za Kranjsko dr. Poklukar; za Goriško Bar. Pascotini; za Štajersko Rechbauer in Carneri; za Koroško Ritter; za Dalmacijo Vojnovič; za Trst Dr. Colombani; za Istro Črne, Tirolci so volili Greuterja, Poljaki svoje voditelje. Čehoslovani ne bodo zastopani tudi v delegacijah, in gospodovali bodo tedaj tudi v delegacijah, katere bodo letos v Pešto sklicane, sami gospodje Nemci in Madjari.

Kakor naznanja, vlada dež. odborom bodo letos dež. zbori še le oktobra meseca zborovali.

Na Hrvaškem se res godé čudne reči, razun slovesnega odprtja sabora, nij je še bilo deželnozborske javne seje. Narodna in madjaronska stranka se v eno mer pogajate, pa ne pridete do nobenega cilja. Narodna stranka je postala na enkrat preveč spravedljiva; ona menda samo to zahteva, da se izbacne Rauchova klika potom verifikacije iz sabora in da se Hrvaški da nova pravična deželna vlada; privoliti pa hoče, da se voli v skupni peštanski sabor in regnikolarno deputacijo polovica narodnjakov. Prava jugoslovanska stranka in ž njo večina hrvaškega naroda pa želi, da narodnjaki odločno postopajo in odbijejo vse madjaronske tirjatve ter se naprej borujejo proti gujilemu madjaronstvu. Načelnika te jugoslovanske stranke, katera vživa tudi simpatije Slovencev in Srbov, sta dr. Makance in znani dr. Mrazović.

Kakor vse kaže, se bo narodna stranka razdvojila in borba bode nadaljevala, dokler ne pride do Hrvatov častnega porazuma. To tudi mi Slovenci želimo, kajti madjaronstvu podreden hrvaški narod nam ne more koristiti in vsi Jugoslovani bi žalovali, ko bi prišlo do porazuma na gor omenjeni podlagi. Na Ogerškem se vršijo volitve; tretji del jih je uže dovršenih; a desedanje so neugodne Slovanom, ker je spravila vladna stranka skoro same svoje kandidate v sabor. Levičnjaki so zgubili še celo tam, kjer so bili poprej voljeni njih voditelji.

Posebno slabo je šlo Slovakom, katere je ministerstvo strašno pritiskalo: podkup, strahovanje, pretep, panduri, vojaki vse je moralo pomagati, da niso ubogi Slovaki ni enega svojih kandidatov v zbor spravili; še prvi njih voditelj, Pavlíný-Tot je padel. Kakor Madjari se Slovani ravnaajo, to je neuslišano; a pride čas maščevanja tako gotovo, kakor gotovo se krivica zmerom nad seboj maščuje. Ustavoverci in Madjaroni nam pomagajo Slovanom do edinosti, kajti sila nas bode s časoma prepričala, da le v edinosti je naša dobra prihodnost.

Časopisi zdaj močno govoré o vojni med Avstrijo in Rusko; povod k temu dajo jugoslovanske zadeve. Ruski upljiv v Orijentu in posebno v Srbiji je madjarskemu ministerstvu in našemu drž. kancelarju Andrassyju trn v peti; zato pa uradne novine ta in onkraj Litve v enomer zabavljajo proti Srbiji in Rusiji.

Pomenljivo je tudi popotovanje italijanskega kraljeviča v Berlin, kjer je bil za bota novorojenemu sinu cesareviča-naslednika. Zdaj se pa sliši, da bode potoval tudi naš cesar v Berlin in da se kuje neka zveza med Italijo-Avstrijo in Nemško, katera bi bila v prvi vrsti obrnjena proti Papežu in katoličanstvu, potem pa tudi proti Franciji in Rusiji. Avstriji bi bila ta zveza jako nehasljiva, kajti Italija in Nemška ste stari sovražnici Avstrije; in nij se nadjati, da ji boste dobri zaveznici; ampak spraviti jo hočeti na led, kakor smo to uže dostikrat doživeli. Ruska bi bila najboljši zaveznica Avstrije; a če bode Avstrija vedno le pritiskala svoje Slovane, ji Ruska ne more biti prijazna še manj pa zaveznica. Ruska ne more hrepeneti po avstrijskih deželah, ker je prevelika in ima dosti posla doma; ne tako Italija in Nemčija, kateri se hočete širiti na škodo Avstrije, kar lahko vsakdo vidi, kdor hoče videti. Le naši diplomati tega ne vidijo, ker jih Slovanstvo tako mrzi, da bi se rajši zvezali s peklom nego s slovansko državo. O

avstrijski patriotizem, kje si doma? Francoska je zdaj Slovanom jako prijazna in ne želi nič bolj, nego zvezo z Rusijo; če bi se Avstrija k tej zvezi pristopila, ali ne bi se lahko maščevala nad starimi sovragi in vtrdila svojo državo?

RAZNE VESTI.

(Šaljiv list) misli izdajati tukajšna liberalno-italijanska stranka, da bode z ujim zabavljala nasprotni stranki; ime mu bode „Il petine“, ali pa „La baba di Cocevia“; tako vsaj se sliši. V Gorici rasto listi kot gobe; zraven tega pa vsi drugi dunajski in tržaski časniki zmerom polni dopisov iz Gorice. Potem pa naj še kdo reče, da nij živahnega življenja pri nas v Gorici. *)

(Vabilo.) 29. junija t. l. na dan sv. Petra in Pavla bo imela nova čitalnica v Kviškem prvi občni zbor ob 4. uri popoldne. Uljudno vabimo k tej važni seji vse družbenike in rodoljube, ki hočejo pristopiti in podpirati to narodno društvo. Na dnevnem redu je volitev predsednika in odbora; tudi sme vsak družvenik staviti predloge zadevajoče čitalnico.

Osnovni odbor.

(Zavarovalna banka Slovenija) prične, kakor smo iz dobrega vira izvedeli, svoje delovanje uže konec drugega meseca, ker je blizu zadostno število delnic prodala. Generalni zastopnik one banke, g. Brod iz Trsta, potuje zdaj po Goriškem in je uže v Gorici nekoliko delnic prodal. Delnice po t. 200, se oddajajo po kurzu od 85%, in plača se za zdaj le 40% kurzne vrednosti, to je 68 gld. na vsako delnico.

(Kratek pregled vesoljnega sveta) se imenuje knjižica, katero je izdal znani pisatelj gosp. Godina-Verdelški prosti narod in za ljudske šole; ker obsega v kratkem popis naše zemlje in planetovske sisteme. Dobi se pri g. izdavitelju v Trstu, via Farnedo hiš. št. 28. za 30 soldov.

(O vipavske doline) nam pišejo, da se jim je letos skoro vseh pridelkov v obilnosti nadejati. Za črešnje je uže več tisoč forintov v dolino priromalo; turšica kaže lepo; vinski zarod skoro tudi takosena je obilno žitje je takošno da se boljše ne more žetati. S. Kratka: rodobitna zemlja vipavske doline bode letos Kmetom ves trud dobro poplačala.

(Drugi izkaz daril za nesrečnike na Českem.) Razni gospodje v gostilnici Marzinijevi gl. 36, Gustav baron Gamera general gl. 6, Baronica Zobel gl. 10, Tereza Godina gl. 2, Uredništvo „Isouza“ gl. 10, Adolf Mosetič c. k. svetovalec gl. 5, Ant. Dr. Žl. Nordis gl. 5, Fr. Mayer gl. 10, Prokop pl. Frinta gl. 5, Furiani in Tripp gl. 10, G. Z. učitelj gl. 1, Janez graf Corvini gl. 50, Janez Michelič gl. 10, Fr. graf Strassoldo gl. 5, A. V. Jona gl. 10, Ignacij Zozoli gl. 1, Janez Shuelz gl. 1, Jožef dr. Hrast gl. 6, G. M. frankov 20, B. A. Lenassi gl. 10, Viljem pl. Hahn c. kr. namest. svetovalec gl. 5, Jožef Sturli gl. 5, Eugenija Sturli fr. 5, Karol vitez Catinelli c. k. major gl. 5, Dobro srce gl. 2, Neža Bautzon gl. 2, Gaudencij Tosi gl. 25, Henrik graf Strassoldo gl. 5, Fr. pl. Schaffenhauer ravnatelj c. k. gimnazije gl. 5, Sikst Baron Codelli gl. 10, Fr. Baron Rechbach namestn. svetovalec gl. 20, Karol pl. Marinelli stotnik v penziji gl. 1. Skupaj frankov 25, gl. 278. Zadnji izkaz fr. 105, gl. 1527. Tedaj je dozdaj nabrana denarja frankov 130 in gl. 1805.

(Slepa strast.) Goriški dopisnik piše v dunajskem „Vaterlandu“: „Kdor hoče spremeniti društvo „Soča“ v katoliško društvo, naj pomisli, da je to početje tako prazno, kakor ko bi kedo nekotiko garibaldincev na gori „Monte Cassino“ (sloveč samostan poleg Neapolja) v meniške kute oblekel in pot. m. dejal, da je katoliško družbo ondi osnoval.“ Do sedaj je „Vaterland“ metal bl. to samo na izvrstni „Slovenski Narod“, v novejšem času si je pa tudi na Goriškem najel novega hlapca M., ki bi rad udrihal po nas; toda v svoji slepi strasti tako neumno bije, da samega sebe tepe.

(Dornberška čitalnica) napravi v nedeljo, 30. t. m. besedo z'igro, petjem in tombobolo. Zadržala bode ob 7. uri zvečer. Ustoppina za neude 20 soldov; čisti dohodek je namenjen nesrečnim bratom na Českem. Tako je lepo; živila Dornberška čitalnica. Naj bi tudi mnogo goriških mestnih Slovencev obiskalo besedo, katera je osnovana v tako zlahten namer, in naj bi Dornberško, čitalnico posnemale tudi druge sestre na Goriškem.

*) Da, življenje je živahno, toda samo politično! Giuseppe, stavec.

(Osepnice ali koze.) V Trstu je še vedno dosta kožčevih. Po včerajšnjih poročilih jih je v bolnišnici še 162, v mestu in okolici pa 158. Ta bolezen se prikazuje pri nekaterih bolnikih v najhujši obliki, znani pod imenom črnih koz, ki so posebno nalezljive in smrtonosne.

Tudi po Goriškem so sem tja posamezni na tej bolezn obležali, toda navadno se je v dotične kraje bolezen iz Trsta importirala.

Ker so se nekateri kožčevi iz dežele v goriško bolnišnico prenašali, kar je zaradi kužnosti te bolezni zelo nevarno toliko za kraje, skozi katere se prenašajo taki bolniki, kolikor za mesto Gorico, je deželni odbor vsem županstvom prav nujno priporočil, naj to zanaprej vbranijo in skrbé, da se bodo kožčevi ali na domu zdravili, ali pa da jim odloži občina poseben prostor z vso previdnostjo, da ne bi se dalje širila bolezen.

(Solkanska čitalnica) je imela dne 9. t. m. svoj letni občni zbor. Nazočil je bilo okoli 30 družtenikov. Po primernem predsednikovem govoru je poročal g. tajnik St. Klemenčič o društvenih zadevah. Veselje nij bilo veliko med letom, kar ne pripuščajo društveni dohodki; a kolikor jih je bilo, so bile lepe in obilo obiskovane. Posebno so se odlikovale besede z gled. št. predstavi. Med letom si je omislila čitalnica stalni gledališčni oder, večidel iz prostovoljnih doneskov družtenikov.

Denarnéve razmere društva, o katerih je poročal g. denarničar J. Vuga, so še precej ugodne. Vsi dohodki so znašali 299 gl. 41 kr., stroški pa 267 kr. tedaj je ostalo končne gotovine 32 gl. 23 kr. brez zastanih mesečnih nekaterih udov. H koncu se je volil nov odbor, obstoječ večidel iz poprejšnjih članov.

Po občnem zboru je bila že trikrat napovedana odborova seja, pa ker nista prišla k nobeni gg. župnik Podreka in kaplan Hrast, je odbor spoznal, da ne marata sprejeti odborništva. Zastran tega in ker je g. odbornik G. Vogrič naznanil, da zapusti 1. julija Solkan, bode sopet občni zbor tretjo nedeljo prihod. mesca, to je 21. julija.

(Državna pomoč duhovnikom.) Pozvedeli smo iz zanesljivega vira, da so je iz Goriškega veliko duhovnikov oglasilo za ustavaško miloščino. Naj več Farlanov, a tudi Slovencev ne malo in kakor se nam pripoveduje, izmed zadnjih naj več iz Tominskega. Imena dotičnih revežev bomo v kratkem v „Soči“ javno zabi lježili, zdaj ne še, ker smo o posameznih skišali, da so se prenaigli in da nameravajo p. ošuje nazaj vzeti.

(Gosp. Iv. Baudouin de Courtenay), profesor petrogradske univerze, potuje po Slovenskem in študira posamezna narečja slovenskega jezika, ter nabira pravlice, pesmi, pregovore, zastavice it. d. Vse to je velike važnosti za jezikoslovce. Namen učenega profesorja, kateri se je v malo tednih našega jezika tako dobro naučil, da ga že precej gl. lko govori je, da po dovršenem potovanju, objavi po tisku nabrano tvarino ter zloži posebno delo o slovenskih narečjih — Zatorej ga priporočamo prav gorko vlnudnosti vseh slov. rodoljubov, da ga izvolijo povsod prijazno sprejeti in podpirati.

(Slovensko pisateljsko društvo) Odbor pisateljskega društva je v svoji seji 15. t. m. sklenil nasvetovati prihodnjemu občnemu zboru odbranje treh odsedkov za literarno delavnost in sicer: a) odsek za zgodovino in jezikoslovje, b) za naravoslovno in matematično znanost, c) za lepopoznavstvo. — Dalje je sklenil odbor, da pisateljsko društvo pripomore pri praznovanju Prespevovem v Vrbi. Odbor naprosi posamezne rodoljube in narodna društva, da se te svečanosti — vzidanja spominske kamenite ploše v pesnikovo rojstno hišo itd. — udeleže in pri njenem osnovanju pomorejo. Svečanost bode 15. septembra, prej ta dan, 14. sept., pa občni zbor društva. Po svečanosti izlet na bližnji Bled. Natančnej program se bode kmalo naredil. — Gledé spomenika udu pisateljskega društva, pisatelja Mandelca, se je sklenilo, da bode odbor skrbel naprej za to, da se zbraui spisi Mandelčevi na svetlo dajo. — Zastran malega naučnega slovnika se je sklenilo, da društvo in njegovi udje obljubijo duševno podporo za izdajanje „podučnega slovnika“, kateri bode namenjen neizš. ilaui m ali menj izobraženim slovenskim čitateljem knjig in novin. Slovník naj bode pisan popularno. Obzir se bode jemal posebno na to, kar Slovence zanima. Naprosila se bode „Narodna tiskarnica“ kadar se v Ljubljani ustanovi, da to delo izda. — Odbor dalje sklene več g. rod. ljubov po Sloveniji naprositi da prevzemo poverjenišvo društva in mu nabirajo podporne ude. Ker se je želja izrekala, da bi se kasneje pravila tako spremenila, da bi bil letni donesek manjši, prosijo se udje, naj vplačajo vsaj za pol leta takoj. — Vsled svojih pravil, bode se pisateljsko društvo po odboru obrnilo do zasobnih od-

borov sestavljenih za spomenik A. Tomšiča in V. Vodnika, s prošnjo, naj se izvolinabran denar pisateljskemu društvu izročiti, katero bode skrbelo, da se tema dvema pisateljema namenjen spomenek dostojno in vendar že enkrat postavi na ta ali oni način. — Končno je odbor sklenil, da bode pisateljsko društvo reprezentovano pri odkritju Jenkovega spomenika. (Narod.)

† (Blaz Potočnik) župnik v Št. Vidu pri Ljubljani in obče znan slovenski pesnik in pisatelj je umrl po noči 21. t. m. Rahla mu zemljica!

† (Jožef Blaznik), znani narodni tiskar v Ljubljani, svetovalec kupčijske zbornice, lastnik „Novic“ in „Danice“, je 23. t. m. v Ljubljani po daljši bolezni umrl. Kolikor je tipografija v zvezi z literarnim napredkom kacega naroda, ostalo bode Blaznikovo ime v naši literarni povestnici vedno zapisano. (Narod.)

(Imenovanje) Nj. Velikanstvo je imenovalo predsednika tukajšne okrožne sodnije, g. dr. viteza Visini-ja za častnega dvornega svetovalca in g. Defacis-a, dosedajnega svetovalca pri okrožni sodnji v Trstu za svetovalca pri nadsodnji v istem mestu. S tem gospodom bomo imeli enega Slovenca več pri nadsodnji.

(Is Trsta) nam pišejo 24. junija: Včerajšna veselica v rojanski čitalnici, ktere se je udeležilo mnogo udov in povabljenih gostov, je bila jako živahna. Dve deklamaciji (gospice Altenove in deček Dolinarjevega) sta želi plosk in živo pohvalo. V igri „Servus Petelinček“ je dramatični odsek žel mnogo, pa zaslužene pohvale. S posebnim veseljem smo gledali krasno igranje gospice Kravsove, dalje gospice Veselove in gospodične Hučkove, ki je ta večer prvič nastopila, pa se izvrstno obnesla. Dramatičnemu odseku čestitamo, da ima tako izvrstne ženske moči mej saboj, kakor so omenjene tri gospice. Izmed gospodov je posebno dopal uže znani naš komik g. Katalan, a tudi gg. Remeč in Poženel sta se vrlo obnašala, da smemo na nja ponosni biti. — Po besedi smo šli na hlad, kder smo z umetnimi ognji po stari navadi naših pračetoj slavili kresni večer. Mladi svet se je tudi po dvorani malo zasukal in tako nam je mej plesom in petjem leprekmalu minul poleg zlate vinske kapljice prekrasni večer. Težko uže pričakujemo 13. julija, ko bo naša čitalnica praznovala obletnico svojega ustanovitvenja.

(Vinorejsko društvo za Brda.) 23. junija je imelo vinorejsko društvo za Brda prvi občni zbor v Pevni v hiši gospoda barona Teufenbach-a, ki je priljudno odstopil sobano. Nad hišnimi duri je dal zapisati v zeleni okvir: Vinorejci zložite se! Žalibog, malo jih je prišlo društevnikov, le 16. Za začasnega predsednika so nazočili imenovali gosp. Štefana Makuca, ki je prav dobro predsedoval. Prvi je govoril profesor vinoreje, gosp. Povše, razlagaje namen društva, in važnost poskušanj v vinarstvu. Dr. Lavrič je poudarjal važnost volitve posebno gledé na to, da bodo imeli izvoljeni društvo voditi skozi tri leta. Potem so se prebrala pravila in razlagal je vse važnejše članke gospod Povše.

Pred volitvijo so na predlog gosp. predsednika imenovali častna uda: Gospoda Povše-ta in Dr. Lavrič-a. Na to so pa izvoljeni bili kot predsednik gosp. Kocijančič iz Podgore, kot ouborniki gospodje Baron Teufenbach iz Pevne, dr. Žigon iz Kviškega, Andrej Figelj od Št. Mavra, g. Jakonič iz Smartnega in g. pl. Fabris iz Gorice. Tudi namestnika so imevoli: gospoda Jurčič-a in g. Klančič-a župana iz Podgore.

Končali so sejo srčni živioklici namenjeni g. predsedniku Kocijančiču in napredku novega društva. Še smo se hvaležno poklonili hišnemu gospodarju za skazano prijaznost, in se razšli. Prvemu odboru gorko priporočamo in ga nujno prosimo, da se čvrsto loti tega za našo deželo prepotrebne in težavnega delovanja. Podpira pa naj, kdor le more. Tu gre povzdigniti materialni stan našega slovenskega naroda, mislimo torej, da more in mora za napredek saj na tem polji vnet biti vsak, ki ima človeško srce v prsih.

Trgovske in kmetijske vesti.

Na Občini 17. jun. (Izv. dop.)

Obče znano je, da se tržaška kmetijska družba na vso moč trudi za napredek in zboljšanje vsega, kar spada v kmetijstvo: bodisi živino — ali čebeloreje, vinstva ali sviloprejek. Ne gledé na velike stroške in žrtve posebno skrbi za našo ubogo okolico in ne dela nobenega razločka mej narodnostima.)

*) Laško, Slovincem pravično društvo — to je bela vranal Ured.

Preskrbela je našim kmetom najboljših in plemenitejših trt od Rena in iz Francije, ravno tako sadunosnih dreves; zdaj pa si na vso moč prizadeva tudi čebelarstvo izboljšati, kder se uže nahaja; kder ga pa še nij, ondi je vpeljava. Naprosilo je to slavno društvo profesorja Gatter-ja, slovečega čebelorejca, da je daljno pot iz Dunaja v Trst naredil in včeraj 16. t. m. okolična učitelje, kakor tudi druge može, v čebeloreji polučevati začel.

Ali, žalibog, zaradi prevelikih opravkov in daljave ne morejo se, kakor bi želeli, vsi okolični učitelji tega razlaganja udeleževati. Včeraj so bili stitje pričujoči. V prvem zanimivem govoru nam je sloveči čebelorejec pravil, da čebelarstvo je bilo uže v starodavnih časih čislano, uže stari Grki, so se tako močno s čebelami pečali, da nahajamo nekatere, ki so do tisoč panjev imeli.

Kako koristno so čebele, je tedaj uže staro ljudstvo spoznalo, čeravno še v današnjih časih nasprotniki nahajamo, ki naravnost trdijo, da so čebele škodljive posebno sadju, ker cvetni prah odnašajo in zarodu škodijo; ali to je uže dokazano, da nij res, ker čebele ravno nasprotno, kakor tudi nekateri drugi mrčesi, zarod sadnega drevja pospešavajo s tem, da cvetni prah mešajo. Kdor botaniko na tanko pozna, bo vedel, da so nekateri drevesa taka, da, če veter njihovega cvetja dobro ne premeša, ne rodijo sadu. Prepričali so se, da drevje istega plemena in enako obilnega cvetja na tistem kraju več sadu prinese, kder ga čebele obletavajo. Zato bi rekel skoraj, da čebel najprva in več korist je, da sadunosnemu drevju zarod delati pomagajo, druga še le, da vosek in med delajo.

Razlagal je potem, kako čebele vosek t. j. satovje delajo. Čebela se dobro medu naje in potem po panju lenobno pohaja dokler se v njenem životu v vosek ne spremeni in v polobi kapljice skozi obročke njenega zadnjega dela života ne prikuka, te kapljice druge delalke hitro pobere in iz njih satovje delajo. Čebele v prazen panj devati je dvojen zgubiček: časa in medu; ker čebela mora dvanaest lotov medu pojediti preden en lot voska naredi in v tem času bi še drugih dvanaest lotov nabrala. Za tega delj je vsakemu čebelarju treba mašine, s katero se med iz satovja spravlja, tako da se satovje ne poškoduje in ne zmasti, in se potem lahko rojcem v panj dene, da ga jim nij treba delati, ampak da brž le med nabirajo in druga svoja opravila delati začno.

Proti koncu je gospod Gatter še govoril, kako moramo s čebelami ravnati. Trdil je, da čebela svojega gospodarja nikdar ne spozna, čeravno drugi nasprotno menijo in da, kdor noče pičen biti, se mora mirno zadržati in ne sme po nobeni močni pijači dišati t. j. po žganji, vinu i. t. d. Na vse zadnje nam je pokazal mnogo orodja, ki se rabi pri čebelah: omenjeno mašino, različne nože za čiščenje panjev, rezanje satovja, pipe in mehč, koje rabi, o nekadilci za prekajenje in enake stvari, vendar pa je omenil, da on sam ne rabi nič drugega kakor mreže, da ga čebele ne opikajo.

Govoril je mnogo gospod Gatter tudi o tem, kako imajo čebele pitati. Pitanje je dvojno: umetno in za preživenje potrebno. Prvo priporočam, slednje pa le takrat, kadar čebele čez leto paše nijso imele, in izključljivo le močnim panjem; šibki naj se nečijo, pa ne tako, kakor navadno po Goriškem čebelarji delajo, ampak naj se vzame iz panja satovje in naj se puste nekoliko čisa čebele na njem, da se medu nasrkajo, ker medupolno čebelo vsak drug panj rad sprejme, prazne pa nikdar, potem naj se ogrebo iz satovja. Čebele se bodo po drugih panjih razdelile brez vsakega klanja; s tem bodo druge panjeve le okrepile.

Toliko je obsegal prvi teorični govor gospod Gatter-ja danes; in jutri bo pa le praktično učil, in sicer zunaj mesta pri kakem čebelnjaku.

Jarnej Troha, učitelj.

Urednikova listnica.

G. J. T. na O. Hvala! Prosimo nadaljevanja. — G. St. Br. v. Kl. Prosimo, pošljite pri dopisih na strani vsaj za tri prste praznega prostora. Za poslano srčna hvala. — G. A. L. Ker je „Soča“ v kratkem dvakrat obširno pisala o ljudskih šolah in učiteljih, oprostite, da Vaš dopis za sedaj odložimo. Sicer pa prosimo Vas in vse Vaše učiteljske tovariše, da bi nam večkrat poslali kaj zanimivih novic o šolskih zadevah na Primorskem. — G. J. K. v. T. „Soča“ je namenjena domačim potrebam primorskih Slovincem; če Vam naš list ne zadostuje, naročite se na izvrstno uređovan, odločno v slovanskem duhu pisan največji slovenski list „Slovenski Narod“ v Mariboru, ki velja za četrť leta samo 2 gold. 60 kr. in 3krat na teden izhaja. — G. M. R. kako pravi tista pesen? — „Stoji prelepa vas Solkan“ i. t. d. — G. F. V. Zaradi pomanjkanja prostora konec prihodnjic. — G. F. R. v. Lj. Ne pozabite svoje obljube in nadaljujte. Da ste nam zdravi! —

Cenik raznega blaga na goriškem trgu.

Pšenica	polonik po gl.	3.15	do gl.	3.20
Rž	"	2.20	"	2.40
Turšica	"	2.65	"	2.70
Ječmen, pelan	"	3.20	"	3.40
" cel	"	2. —	"	—
Fežol	"	3. —	"	3.50
Oves	"	1.35	"	1.40
Ajda	"	2.20	"	2.30
Rajž prve vrste	cent	11. —	"	12. —
" druge	"	9.25	"	10. —
Seno	"	1.10	"	1.30
Slama	"	1.20	"	1.30
Slanina (špeh)	"	32. —	"	35. —
Krompir nov	"	3. —	"	3.50
Vino, belo briško kvinč	"	13. —	"	14.50
" črno furlansko	"	13.50	"	15. —

Moka, ržena	cent	po gl.	6.50	do gl.	8.50
" turšična	"	"	5.75	"	6.50
" ajdova	"	"	9. —	"	10. —
Otrobi drobni	"	"	2.80	"	—
" debeli	"	"	2.80	"	—

LIEBIG^{ov}

Kumys - ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot **zdravilo** priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritrjenju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in rabljenih zdravil.

Taisto ozdravlja brž in sigurno: **Jetiko**, (celo v razvitem stanju) **tuberkulozo** (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, zmanjkovanje sape) **želodčni, črečni in bronhialni katar**, **anēmijo** (ubostvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkurijala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje**, **bojenje hrbtnega mozga**, **hysterijo** in **slabe živce**.

Za steklenico 1 gold. a. v. Kistice od 4 steklenic doli do vsake mere. Razpošiljanje na vnenje oskrbljuje generalni zalag

„Kumys - Heil - Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha z medicino zdravljeni bolniki naj zaupno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredo.

„SLAVIJA“

Konkurs!

Pri podpisnem glavnem zastopu dobi takoj več

„potovalnih uradnikov“

z dobro stalno služnino i visoko provizijo službo, s katero je zvezana položitev kavicje v znesku gold. 400 a. v. v gotovini, v državnih papirjih ali pa v prav dobri hipoteki.

Prosilci morajo biti zmožni v pisavi i govoru slovenskega ali pa hrvatsko-srbskega jezika.

Vlastnoročno pisane ponudbe naj se predložé

GLAVNEMU ZASTOPU

vzajemno - zavarovalne banke

„Slavije“ v Ljubljani.

Jan. Lad. Černy.